

ПРАВОСЛАВЕН КАЛЕНДАР

за месец ноември 2021

ч.	д.	Денят е 10 часа, а нощта – 14
1	п	* Св. безсребреници и чудотворци Козма и Дамян. Св. прпмци Яков Костурски, дякон Яков и монах Дионисий
2	в	Св. мчци Акиндин, Пигасий, Афтоний, Елпидифор и Анемподист
3	с	* Св. свщмци Акепсим, Йосиф и Айтал. Преп. Пимен Зографски
4	ч	Преп. Иоаникий Велики. Св. свщмци Никандър, еп. Мирски и Ермей презвитер
5	п	Св. мчци Галактион и Епистима
6	с	Св. Павел, архиеп. Константинополски. Св. Клавдия. Преп. Лука Тавроменийски (Задущница) (Тип. с. 110)
7	н	† 7 Неделя след Неделя подир Въздвижение. Св. 33 мчци в Мелитин. Преп. Лазар Галисийски. Св. мчк Таврион. Гл. 3, утр. ев. 9, ап. Гал. 1:11-19 (с. 204), лит. ев. Лк 8:41-56
8	п	† Събор на св. архангел Михаил. Св. мчк Ангел Лерински (Архангеловден)
9	в	Св. мчци Онисифор и Порфирий. Преп. Матрона и Теоктиста. Св. Нектарий, еп. Егински
10	с	Св. апли Ераст, Олимп и Родион. Преп. Арсений Кападокийски
11	ч	* Св. мчци Мина, Виктор и Викентий. Св. мчца Стефанида. Преп. Теодор Студит, изповедник (Тип. с. 114)
12	п	Св. Йоан Милостиви, патр. Александрийски. Преп. Нил Постник. Преп. Нил Мироточиви, Атонски. Св. пророк Ахия
13	с	* Св. Йоан Златоуст, архиеп. Константинополски (Тип. с. 116)
14	н	† 8 Неделя след Неделя подир Въздвижение. Св. ап. Филип. Св. благоверни цар Управда-Юстиниан. Гл. 4, утр. ев. 10, ап. Деян. 8:26-39 (с. 412), лит. ев. Лк 10:25-37 (Тип. с. 119) (Рождественски заговезни)
15	п	Св. мчци Гурий, Самон и Авив (Начало на Рождественския пост)
16	в	* Свети апостол и евангелист Матей (Тип. с. 120)
17	с	Св. Григорий Неокесарийски, чудотворец
18	ч	Св. мчци Платон и Роман дякон и Варул отрок
19	п	Св. прор. Авдий. Св. мчк Варлаам Антиохийски
20	с	Преп. Григорий Декаполит. Св. Прокъл, архиеп. Константинополски. Св. мчк Дасий Доростолски (Предпразненство на Въведение Богородично)
21	н	† Въведение Богородично. 9 Неделя след Неделя подир Въздвижение (Ден на православната християнска младеж и семейство) Гл. 5, утр. ев. 11, ап. Евр. 9:1-7 (с. 415), лит. ев. Лк 12:16-21 (Разрешава се риба) (Тип. с. 124)
22	п	Св. ап. Филимон. Св. Михаил воин, българин
23	в	Св. Амфилохий, еп. Иконийски. Св. Григорий, еп. Акрагантийски. * Св. благоверен княз Александър Невски
24	с	* Св. вмчца Екатерина. Св. вмчк Меркурий
25	ч	* Св. Климент, архиеп. Охридски. Св. Климент, папа Римски. Св. Петър, еп. Александрийски (Отдание на Въведение Богородично)
26	п	Преп. Алипий Стълпник. Преп. Яков Отшелник. Св. Стилиан Пафлагонийски
27	с	* Преп. Теодосий Търновски. Св. вмчк Яков Персиец. Преп. Паладий
28	н	† 13 Неделя след Неделя подир Въздвижение. Св. прпмчк Стефан Нови. Св. мчк Иринарх. Св. 15 свщмци Тивериополски. Прпмци Сократ и Комасий. Гл. 6, утр. ев. 1, ап. Еф. 2:4-10 (с. 224), лит. ев. Лк 18:18-27
29	п	Св. мчк Парамон и 370 мъченици. Св. мчк Филумен. Преп. Акакий Синайски
30	в	* Св. ап. Андрей Първозвани (Андреевден) (Тип. с. 130)

За да видите изображението по-голямо, моля натиснете с десен бутон на мишката върху него и изберете от падащото меню опцията "Отвори изображението в нов раздел" с левия бутон.

Вече е на път да изтече тази знакова, юбилейна за организацията ни, година. Случи се така, че тя преминава във все още условията на пандемия и културните и спортни прояви са в голяма степен редуцирани.

Въпреки това публичните изяви на хората със зрителни проблеми в областта на изкуството и спорта безспорно са мощно средство за интеграцията им в обществото. Те създават мотивация за личностното им развитие, повишават конкурентоспособността им и допринасят за изграждането на устойчив стремеж към достоен живот, а защо не и просто за забавление.

Сърцата на слепите хора са били винаги широко отворени за красотата и голямата любов към изкуството и спорта.

През 1948 г. тогавашният министър-председател Георги Димитров присъства на публична изява на хор "Балкан" и е силно впечатлен от високото качество на тяхното изпълнение. С държавен указ от 1 октомври същата година хорът на слепите става професионален. През 1986 г. с постановление на Министерство на културата той е преименуван на Хор на слепите "Петко Стайнов". Днес тази любителска певческа формация продължава да радва публиката със своето изкуство.

През последните години няколко хиляди членове на организацията ни активно се занимават с различни форми на художествено творчество. Те са лауреати на много престижни конкурси и са участвали в повече от 4500 публични изяви на национално и регионално равнище. В златния фонд на Българското национално радио и Българската национална телевизия завинаги са съхранени гласовете на Христо Маринов, Карамфилка Петкова, Стефан Паскулов и великолепните изпълнения на флейтиста Кирил Костов и оркестъра за народна музика "Успех".



Днес с певческо и инструментално изкуство, системно и активно, се занимават повече от триста и петдесет наши членове. Те участват средногодишно в 100-130 регионални и национални концерти,

конкурси и фестивали. Много от изпълнителите са лауреати на високи награди.

Спортът привлича над 1000 души с нарушено зрение, които се включват в различни мероприятия, организирани от нашето сдружение, спортните клубове и федерацията "Спорт за хора със зрителни увреждания". В различните походи и екскурзии до културно-исторически обекти и природни забележителности вземат участие над 3 500 членове на организацията.

Ето и кратка информация за художествено-творческата и спортно-туристическата дейност по региони:

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - СОФИЯ

Художествено творчество:

- вокална група за стари градски песни "Люлин";
- вокална група за поп и рок музика "Феникс";
- естраден състав "Веселите момчета";
- самодейна фолклорна група "Граовски свят" - Перник;
- състави за спортни и народни танци;
- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 7 спортни клуба – УСК "Болид", СКИ "Витоша", СКИ "Пираните", СК "Успех", СК "Шарк", СК "Уондърс" и СКИ "Кракра" - Перник.
- 9 вида спорт – голбал, шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - ВАРНА

Художествено творчество:

- женски народен хор за обработен фолклор;
- оркестър за народна музика "Спектър";
- вокална група за градски и популярни песни "Еделвайс";
- състав за художествено слово;
- смесена фолклорна група "Светлина" - Добрич;
- дуети и индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 3 спортни клуба – СКИ "Атлет", СКИ "Вихър" и СКС "Успех".
- 9 спорта – голбал, шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - ПЛОВДИВ

Художествено творчество:

- смесен състав "Тракийски цвят";
- дует "Настроение";
- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 3 спортни клуба – ОСКСГ "Марица", СКЛУ "Изгрев" и СКХУ "Пазарджик" - Пазарджик.
- 8 спорта – шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - ГАБРОВО

Художествено творчество:

- дамска вокална група "Росна китка";
- дамска вокална група "Перуника" - Горна Оряховица;
- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 2 спортни клуба – СКХУ "Бялата лястовица" - Габрово и СКХУ "Успех" - Дряново.
- 8 спорта – шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - СТАРА ЗАГОРА

Художествено творчество:

- състав за художествено слово - Стара Загора;
- състав за художествено слово - Харманли;
- група за автентичен фолклор "Хасковски бисери";
- група за стари градски песни "Романтика" - Хасково;
- група за народно пеене "Шанс" - Чирпан.

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКХЗУ "Верея".
- 6 спорта – шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, спортна табла и риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - БЛАГОЕВГРАД

Развивани спортове:

- 3 спортни клуба – СК "Пирин спорт 2013", СК "Достоен живот" и СКХЗУ "Пауталия спорт 2005" - Кюстендил.
- 9 спорта – голбал, шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - СМОЛЯН

Художествено творчество:

- група за автентични родопски песни;
- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СК "Орфей" – Смолян.
- 7 спорта – шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - КЪРДЖАЛИ

Художествено творчество:

- фолклорна група "Родопи";
- дуети и индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- шахмат, спортна табла, канадска борба, спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - СЛИВЕН

Художествено творчество:

- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 2 спортни клуба – СКХЗУ "Туида" - Сливен и СКИ "Ямбол 21" - Ямбол.
- 8 спорта – шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - БУРГАС

Художествено творчество:

- смесена вокална група "Настроение";
- танцова група "Чайка".

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СК "Вая".
- 6 спорта – шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, спортна табла и риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - ШУМЕН

Художествено творчество:

- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКХЗУ "Светлина".
- 7 спорта – шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - ПЛЕВЕН

Художествено творчество:

- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКХЗУ "Плевен" - Плевен.
- 3 спорта – шахмат, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - МОНТАНА

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКХЗУ "Феникс" - Монтана.
- 5 спорта – шахмат, стрелба с лък, тандемно колоездене, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - СИЛИСТРА

Художествено творчество:

- фолклорна група "Зорница" към Териториална организация на слепите - Дулово;
- индивидуални изпълнители.

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКХУ "Доростол 2011".
- 8 спорта – шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

РЕГИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ - РУСЕ

Развивани спортове:

- 1 спортен клуб – СКИ "Дунав 2013".
- 8 спорта – шоудаун, шахмат, лека атлетика, стрелба с лък, тандемно колоездене, боулинг, спортна табла и спортен риболов.

С цел развитието на спорта за хората със зрителни проблеми Съюзът на слепите в България подкрепи, организационно и финансово, създаването на спортни клубове в градовете с по-голяма концентрация на незрящи.

Към момента функционират 28 лицензирани спортни клуба за интеграция на хората със зрителни увреждания, включително и в СОУ за деца с нарушено зрение "Луи Брайл" - София и "Професор Иван Шишманов" - Варна. Те са обединени във Федерация "Спорт за хора със зрителни увреждания".

Организацията ни планира и провежда многобройни съвместни спортни мероприятия.

Нашите регионални и териториални организации отделят голямо внимание на културотерапията като средство за развитие на личността и осмисляне на свободното време.

Редовно се организират групови посещения на театри, концерти и музеи. При запознаване с културно-исторически паметници, ползвайки сравнително-описателни и тактилни способности, се дава възможност на нашите членове да обогатят своите знания и да придобият по-пълна представа за заобикалящата ги действителност. Нашите активисти по места представят на хората ни регионални традиции и обичаи. Те организират и провеждат литературни четения и здравни беседи. Клубовете ни за интеграция на хората със зрителни увреждания са средища за социални контакти в общността и организират чествания на национални и религиозни празници, юбилеи на организациите, честване на рождени дни и други радостни събития.

Съюзът винаги е отделял голямо внимание на международното сътрудничество. Той е член на Европейския и Световния съюз на слепите. Председатели на нашето сдружение са били избирани в ръководството на Европейския съюз на слепите – генерален секретар - Янаки Градев, генерален секретар и вицепрезидент - Иван Крумов, и член на борда - Васил Долапчиев. Организацията ни чрез

експерти активно се е включвала в работата на Комисията по правата на хората със зрителни увреждания, Комисията по правата на слепите жени, Комисията по рехабилитация и трудова заетост, Комисията по култура и достъп до информация, Комисията за младежта и спорта и Комисията за връзка с Европейската общност към борда на Европейския съюз на слепите. През 1990 г. в София, по инициатива на нашето сдружение, се създава Балканският консултативен комитет, обединяващ националните организации на слепите от региона. Съюзът на слепите в България членува в Международната федерация за спорт за незрящи, член е и на Международния параолимпийски комитет и Международната федерация за брайлов шахмат.

Нашата организация отделя голямо внимание в своята дейност на социалната рехабилитация на незрящите, която гарантира успеха на тяхната ресоциализация.

През 1966 г. Съюзът на слепите в България създава Националния център за рехабилитация на слепи в Пловдив. Негов пръв ръководител е бившият учител, училищен инспектор и гимназиален директор Христо Белобрадов, който, ползвайки световния опит, полага основите на научния подход при основната рехабилитация на зрително затруднените лица. Учебното заведение предлага курсове по основна рехабилитация и професионално обучение.

За да гарантира устойчивост на сложния рехабилитационен процес, Съюзът на слепите в България изгражда бази за физическо възстановяване и отпочиване в Обзор, Дряново и Шипковски минерални бани - община Троян.



След 1990 г., по инициатива на нашето сдружение, в страната са разкрити центрове за социална рехабилитация и интеграция за хора със зрителни увреждания. Организацията ни се стреми да осигурява при преференциални условия специални помощни технически средства за бита, образованието и професионалната им реализация.

Наред с това, Съюзът на слепите в България предоставя на членовете си богата информация, допринасяща за тяхното личностно и професионално развитие. Печатен орган на сдружението е списание "Зари".

Първото брайлово списание се нарича "Вестител" и излиза през 1933 година. То се печата в Стокхолм. Към настоящия момент сдружението издава едно дайджестно брайлово списание, предоставящо на читателите разнообразна информация от всякакъв характер – от история на България и света до най-новите тенденции в технологиите, научните открития, модата и психологията.

Първото студио за запис на говорещи книги започва да функционира през 1962 г. в София. Съюзът предлага годишно 120-130 нови заглавия художествена и научна литература. Организацията издава ежемесечно пет тематични говорещи списания.

Централната фонобиблиотека в София управлява фонд от над 4 000 заглавия. Тя разпространява това уникално и голямо научно и литературно богатство чрез структурите на организацията и индивидуални абонаменти.

Организацията ни системно следи развитието на съвременните информационни технологии и съдейства за разработването на софтуерни продукти, позволяващи на незрящите да работят с компютри и осигуряващи достъп им до интернет пространството. ССБ поддържа два електронни сайта с разнообразна информация за дейността на сдружението ни и правата на неговите членове. През стогодишната си история Съюзът на слепите в България доказва на гражданското общество, че хората лишени от зрение имат своето достойно място в него и изцяло потвърждава мотото, под което протича тази юбилейна година – "Да променим света, за да бъде за всички".

Аз бих казала, че организацията ни, с усилията и неуморния труд на своите активисти, непрестанно променя света, за да бъде той нашият общ дом, където незрящите хора имат своето достойно място.

По материала работи

Марина ПЕТКОВА

15 ОКТОМВРИ - МЕЖДУНАРОДЕН ДЕН НА БЕЛИЯ БАСТУН Послушайте детския зъболекар

Този ден не е празник и никога не е бил.

Рискувайки за пореден път да изпадна в баналното и до болка изтъркано клише, все пак ще кажа, че 15 октомври е един от особените дни за напомняне и размисъл върху сериозните трудности, с които ежедневно се сблъскват незрящите хора по света.

Въпреки къде реалните, а къде бутафорните старания на управляващите да улеснят физическото движение на хората лишени от зрение, то все по-често се превръща във въпрос не просто на придвижване, а на физическо оцеляване, особено в големите градове.

И отново едно клише – белият бастун освен помощно средство за придвижване е и символ на самостоятелността на слепите хора и тяхната независимост. Само че лозунгите и клишетата са практически словесна шлака, когато съзнанието на хората не е отворено към осъществяването на същите тези неща – независимостта и свободното и спокойно придвижване в заобикалящата ги среда. Дали от страх, а дали просто от елементарен мързел и инертност - много от нас се оставят на течението и обгрижването от страна на близки и приятели.

Вярно е, че в живота всички предпочитаме лесното пред трудното, като не си даваме сметка, че същият този живот в някой момент може да ни шамароса изневиделица и да ни изхвърли в лабиринта на самотата и изолацията.

Вярно е и че най-трудната битка е битката със самия себе си, а при слепия човек е огромна ролята и на инстинкта за самосъхранение. Вярно обаче е и друго – най-сладка е победата над собствените ни

фобии и страхове.

Ако не на всеки, то на мнозина незрящи се е случвало да изживяват моменти на необузdana ярост от безпомощност, в това число и на мен самата. В моя случай обаче гневът се е превръщал в стимула, който ме е карал да грабна белия бастун и да тръгна сама, разбира се, с необходимата концентрация и внимание по пътя.

Мисля обаче, че стимулт и мотивацията на незрящия човек не бива да е гневът, а чувството ни за собствено достойнство.

Именно това чувство трябва да се възпитава у незрящите деца. Вместо да бъдат обгрижвани денонощно, те трябва да бъдат оставяни понякога сами да се справят с неудобствата, бариерите и дори капаните, които им поставя липсата на зрение.

Познавам такива хора, научени още от най-ранна детска възраст да използват белия бастун. Познавам и такива, които не могат да направят и крачка самостоятелно, дори и в затворени пространства, да не говорим за всички останали елементарни дейности от бита.

Повярвайте - искрено се възхищавам на първите и още по-искрено съчувствам на вторите.

Защо пиша всичко това!?

Убедена съм, че за слепия човек нагласата към битието произтича преди всичко от семейството, а впоследствие и от самия него. Самостоятелността първоначално се вменява, после се възпитава, а накрая, вече в по-зряла възраст, се надгражда.

Нека ви разкажа една история, извадена от дневника на един детски зъболекар.

"Днес сутринта, докато закусвах и си пиех кафето в клиниката, въобще не подозирах какъв ще е първият ми пациент за деня и въобще как ще протече днешният ни детски прием.

В графика бе отбелязано - А.С., на 4 години, с много кариеси... Това обикновено е информацията за 80% от децата, записани за консултация при мен. Затова спокойно си седях и се наслаждавах на вкуса на кафето в бекофиса, защото след загубата на обоняние от COVID-19 преди 3 седмици разбрах колко е страхотно да ползваш вкусовите си рецептори по предназначение.



Стана 9 часа и хлапето дойде с майка си навреме, тя попълни анкетата за първичен пациент, попълни и медицинската анамнеза за нея и за детето, че са здрави.

Главният за деня асистент премери и на двамата телесната температура - всичко бе перфектно. Тогава и аз се включих, като седнах до майката да поговорим, преди да влезем в кабинета, а на детето му дадох да рисува и ангажирах вниманието му, за да не ни слуша. Всичко сочеше, че детето страда от "Кариес на ранното детство", че има вредни навици, които поддържат деструкцията на зъбите, за които подробно ми разказа родителката. Когато стигнах до въпроса как се храни и как дъвче, майката ми отговори:

- Ами той не дъвче, аз дъвча вместо него и после му давам направо сдъвканото...

В дългогодишната ми практика като зъболекар никога не съм се чувствала като ударена с мокър

парцал по главата до този миг! Явно съм изглеждала и доста нелепо, защото асистентът, който стоеше до мен, после ми каза, че съм гледала много стреснато - смутено - неразбиращо...

Мислех, че съм чула всичките чудатости, които е способно да сътвори родителското тяло, но не, оказа се, че има още...

Ами ето - доносено и родено на термин дете, без придружаващи заболявания, право и здраво момченце, понеже не обичало да дъвче, КАКВО ПРАВИ МАМА? Ами от годинка и половина дъвче вместо него и после му дава да си го изяде. На мен ми се повдигна, честно, и после, като видях снимките на разрушените млечни зъбки, си спомних думите на Моканина – "Боже, колко мъка има по този свят, Боже!", е, в моя вариант беше – "Боже, каква лудост има по този свят, Боже!".

Това, което можем сами да причиним на децата си от прекалени грижи, никой друг не може да им го причини..."

Затова нека оставим децата си да опознават живота самостоятелно. Нека ги обичаме, но да не ги задушаваме с обичта си и да не предъвкваме храната им вместо тях.

И като съвсем за завършек.

Борете се със себе си и излизайте сами навън. Възползвайте се от курсовете по мобилност – слава Богу, сега центровете за рехабилитация на слепи ги предлагат. Ако е нужно, инвестирайте и по-голяма сума в някой качествен и удобен бял бастун и го използвайте активно. Направете го неизменна и необходима част от бита си и бъдете пълноценни личности, а не озлобени мрънкащи същества, неспособни да откликват дори и на най-елементарните си ежедневни нужди. Нека се превърнем от вечните реципиенти на съчувствие в големите победители в най-трудната битка – битката със себе си. Споделих всичко това, давайки си сметка, че на повечето от вас много често минават през ума същите мисли. До други пък нищо от написаното няма да достигне, а камо ли да им въздейства. Толкова ми се иска теоретичното да се превърне в практика!

Мечтая си за равни улици и тротоари, за добре регулиран трафик, за звукови сигнали на светофарите навсякъде и звукови уведомления по спирките и в превозните средства на градския и междуградския транспорт.

Мечтая си за една леснодостъпна среда, а белият бастун да слезе от клишетата и лозунгите и да бъде неизменният аксесоар на всеки незрящ човек.

Ще завърша с една мисъл на Дъглас Евърет: "Не проблемите, а мечтите трябва да ви водят напред".

Марина ПЕТКОВА

ЕСЕ Здравей, Есен!



Здравей, Есен! Прекрачи ми вратата! Имам орехов кекс за приятели и люлеещ се стол до камината. А, да, и лавандула – за хубави мисли. Всъщност чаках Надеждата, но тя е твърде заета. Сигурно сега е при влюбените в парка, които се целуват. Или при лудия, който сутрин чете вицове на уличното куче. Нарича го Кардинал дьо Ришельо, а то си е чиста проба Рошльо и половина. Или може би се спотайва в тото-пункта, подсмивайки се на дебеланката, която от десет години играе с едни и същи числа. О, да, да, знам, че сте скарани и отдавна не си говорите. Тя, Надеждата, е капризна оттук до Австралия. Не понася мъгливия ти шал и жълтата рокля. Демоде били. Разбирам те напълно, Есен. Ще трябва да си назначиш личен стилист, който да оцветява листата ти в синьо, в крак с тенденциите... Но не предполагах, че Надеждата била и сантиментална. Разплаквала се на прощаване с птиците. И само октомврийската ти шира я опивала. Приличала ѝ на госпожица Любов. Да, Есен, щедра си! Оставила си дюли – бедняшки слънца, по скриновете на пенсионерите. И децата се радват на кестените ти. Само циганите още те псуват. Те по навик. Не им се сърди! След тебе им свършвала авантата: я орехи, я царевица... Виж мързеланковците много те тачат, щото денят намалявал, а по мрачина не се работи, че не спори. Да те черпя един чай, а? От маточина, успокоява до безтегловност. На кутийката пише "Златни сънища". Усмиваш ли се? За тъжните чайт е празник. И задължително го пият бавно, сякаш глътките са втечнени разочарования и мечти, които нямат стигане. Нещо се замисли? Или си броиш шишарките? Не стават за храна на гълъби. Какво? Искаш с тях да подкупиш Зимата, че да се позабави? Е, не, няма такъв филм, драга! Няма да ти стигнат, ще ги глътне всичките вихрушката ѝ. Но знаеш ли хубавото на тази кривотия Зимата е, че води със себе си магията Коледа. А тя е клонирана няколко пъти Надежда, която влиза през всеки комин и през всяко заскрежено прозорче. Тя е и обещание за нещо хубаво, блеснало в снежинките и бенгалския огън, в късметлийската баница и дрянските сурвачки. С теб много си приличаме, Есен. Върви ни приказката, че Дъжд е второто ни име, а третото – Желание. Почти сме си рода. Почти приятелки...

Ивелина РАДИОНОВА



ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ Велико Търново

Нас ни има, ние сме тук!

Традиционно лятото е време за отдых, развлечения и неангажиращи занимания! Епидемичната обстановка обаче наложи разместване и пренареждане на много човешки нагласи и приоритети. Отлаганото в месеците на изпитание, естествено, идва в дневния ред, за да се случи! Въпреки отпускарските нагласи и притесненията покрай коронавируса, ТО на ССБ във Велико Търново активно продължава своята дейност в интерес на хората, участващи в нея. Така ние заявяваме пред света и обществото, че нас ни има, ние сме тук!

Ето две от събитията, които реализирахме точно в средата на лятото.

ГОДИШНО ОТЧЕТНО СЪБРАНИЕ ЗА 2020 ГОДИНА

На 1 юли от 9 часа в Голямата зала на Общината се проведе годишното отчетно събрание на

териториалната организация за община Велико Търново към Съюза на слепите в България. След приветственото слово към присъстващите на Ненчо Обретенов - председател на ТО - Велико Търново, техническият сътрудник на организацията Теодора Обретенова прочете "Отчет за извършената дейност", "Финансов отчет за направените разходи" и "Проект за бъдещите планирани дейности". С коментари и предложения в работата на събранието активно се включиха Галя Таева, Пенчо Василев, Димитър Станев и други членове на организацията. В съзидателен дух бяха дискутирани идеи за бъдещата дейност, спортните и културни мероприятия, текущи задачи и проблеми за разрешаване. Почетни гости на форума бяха Росица Димитрова - директор на дирекция "Социални дейности и здравеопазване" към община Велико Търново, Стефка Пенчева - председател на Регионална организация - Габрово към Съюза на слепите в България и Десислава Маринова - сътрудник в РО - Габрово. След приветствено слово към събралите се Росица Димитрова представи услугите, предоставяни от дирекцията, която ръководи, и изслуша отправените забележки и предложения. С похвални думи за дейността на организацията приветствие поднесе и Стефка Пенчева в качеството си на председател на РО - Габрово. На присъстващите бяха представени и предложени за закупуване технически помощни средства. Предоставени бяха екземпляри от наръчника "Когато сте с хора без зрение", издаден от ССБ, с указания и препоръки в помощ на хората, имащи незрящи близки или обслужващи хора без зрение, за да се информират как да оказват подкрепа и разбират нуждите на незрящите и зрително увредените хора.



СРЕЩА НА АКТИВИСТИ ОТ ТО НА ССБ В РЕГИОН ГАБРОВО

По установена вече традиция на 19 юли 2021 г. в залите на почивната станция на ССБ "Поп Харитон", разположена сред обсапаната с планинска свежест, китна зеленина и природни красоти околност на Дряновския манастир, се проведе годишната среща на активисти от териториалните организации към Съюза на слепите в България. След прекъсване през 2020 г. поради карантината наложена от епидемичната обстановка с коронавируса през юли 2021 г. това събитие в организационния живот се състоя за трети пореден път. На срещата присъстваха активисти - председателите и сътрудниците им,

представители на управителните съвети, поети, спортисти и музиканти от териториалните организации на слепите в градовете Севлиево, Дряново и Велико Търново.

Официалната част от събитието започна с приветствия на председателите и представяне на участниците в екипите на всяка от териториалните организации, дошли за срещата.

В чест на стогодишнината от създаването на Съюз на слепите в България се проведе спортни състезания и турнири по шахмат, табла, домино и дартс, адаптирани за хора с увредено зрение.

Съставна част от програмата на срещата бяха рецитали на поети, вокално-инструментални изпълнения на певци и музиканти от трите гостуващи организации, в които беше представено лично творчество и бяха изпълнени популярни песни и мелодии, харесвани от аудиторията. В хармонична последователност се редуваха поезия и песни. Свои стихове прочетоха Пенка Ангелова и Пенчо Василев от ТО - Велико Търново, Детелина Боржиева и Венета Йонкова от ТО - Севлиево. В концерта песни изпълниха Димитрийка Енчева от ТО на ССБ за община Велико Търново, малката Стефания Димитрова, вокална група "Росна китка" от ТО на ССБ в Дряново със солист и акордеонист Даниела Асенова.

Програмата, посветена на любителското творчество и културата, приключи с народни хора и танцуване по двойки.

След спортните състезания и рециталите с лично творчество срещата беше отпразнувана с обяд за всички участници.

Гости на проявата бяха пет дами от Лайънс клуб "Велико Търново Янтар" с президент г-жа Галина Генчева, която връчи парично дарение на ТО - Велико Търново за организиране на културно-спортно мероприятие в хижа "Поп Харитон" (в района на Дряновския манастир) по повод 100 години от създаването на Съюза на слепите в България.

Вълнуващите мигове и приятните моменти са съхранени в описателните текстови репортажи, снимките и видеозаписите, отразяващи всички събития в живота и дейността на организацията, които са достъпни във Фейсбук-страницата "ТО на ССБ за община Велико Търново", където документалистът Пенчо Василев събира и популяризира информация и факти, свързани с незрящите от старопрестолния град!







Враца

Празнично събитие

На 14 септември 2021 г. ТО - Враца отбеляза 100-годишния юбилей на ССБ. Празничното събитие се състоя в читалище "Развитие". Съюзни членове изнесоха богата музикална програма.

Председателят на ТО Илияна Киркова приветства гостите, като подчерта в изказването си, че се надява хората със зрителни увреждания да станат още по-видими за обществото и да бъдат чувани проблемите им.

Почетен гост на събитието беше кметът на Враца - Калин Каменов, който бе удостоен с плакет в знак на признателност за готовността му да си партнира с нашата териториална организация. Той благодари за активната гражданска позиция на членовете ни и увери присъстващите, че съвместно ще се решават проблемите на незрящите граждани на Враца.

Галина Статкова - директор на "Регионален център за подкрепа процеса на приобщаващото образование" бе удостоена с почетна грамота като единствен работодател на зрително затруднен в областта. Тя апелира към работодателите да имат смелостта да назначават хора с увреждания.

Почетна грамота за висока социална отговорност бе връчена на Тони Петров - представител на общинското предприятие "Социални дейности".

Поздравителен адрес получиха домакините - читалище "Развитие", които безвъзмездно предоставят залата за провеждането на мероприятия на организацията.

Грамоти за принос в развитието на ТО - Враца бяха връчени на нашите активисти Антон Дилков, Тонка Неновска и Полина Велчова.

За доброто настроение на гостите се погрижиха талантливата пианистка Елица Стефанова - ученичка в 11 клас от ПЕГ, Севгинар Георгиева и Цветан Дочев от Конфедерацията на българските писатели - клон Враца, както и двама от съюзните ни членове - Хриси Пачалова и Ангел Ангелов.

Събитието бе отразено в местните онлайн медии и кабелни телевизии, в които председателят Илияна Киркова говори по наболели въпроси – за градската среда и отношението на работодателите към слепите хора в града. Със задоволство тя изказа и благодарност за свършеното и подобренията, които са направени в градския транспорт.





Пловдив

100 години ССБ

На 10 септември 2021 година в уютната зала на културния дом на слепите на улица "Ландос" в град Пловдив се проведе регионалната викторина по случай 100 години от създаването на Съюза на слепите в България.

По уважителни и не толкова уважителни причини светлата годишнина беше почетена от едва шестима, претрашили се да участват, членове на организацията на слепите от регион Пловдив.

Както се казва в такива случаи в името на оправданието - малко, но от сърце.

И наистина - това бяха, може би, най-сърцатите представители на слепото пловдивско регионално братство, по-точно сестринство в нашия случай, тъй като от шестимата участници пет бяха представители на нежния дамски пол.

За протокола ето и техните имена:

- Мария Муховска - ТО на слепите - град Панагюрище;
- Ася Бурова - ТО на слепите "Пулпудева" - град Пловдив;
- Снежанка Кирчева - ТО на слепите "Пулпудева" - град Пловдив;
- Тотка Златанова - ТО на слепите "Пулпудева" - град Пловдив;
- Витка Стоянова - ТО на слепите "Марица" - град Пловдив.

Единственото мъжко присъствие в мероприятиято беше в лицето на победителя от 90-годишния празничен викторино-маратон Алекси Начев от ТО на слепите - град Карлово.

Журието на викторината беше съставено от изтъкнатите пловдивски активисти Ангел Сотиров, Георги Генов и Велик Атанасов.

Четец и протоколчик беше сътрудникът на председателя на регионалната организация на слепите в Пловдив Ани Караиванова.

Председателят на РО - Пловдив Красимир Касабов откри викторината с пожелание за успех на всички участници и, разбира се, най-добре подготвеният да победи.

Членът на журието Георги Генов прочете регламента за провеждането на викторината, като същевременно даде някои напътствия на участниците за по-доброто им представяне.

С помощта на Ани Караиванова се изтегли жребият за поредността на участие във викторината.

Според изтегления номер всички участници дръпнаха първите въпроси и голямата надпревара започна с пълна пара.

Още при отговорите на първите от общо трите регламентирани въпроса се откриха три фигури с изпъкваща добра подготовка.

Феноменалната памет на Алекси Начев и този път подсказа кой е основният претендент за първото място. Пловдивчанките Ася Бурова и Снежанка Кирчева не се стреснаха от явното превъзходство на карловчанина и го притиснаха много сериозно с отговорите си не само в първия, но и във втория кръг на викторината. Изоставащата в първия кръг Мария Муховска също не се отказа от битката и в третия кръг изравни точките с тях двете.

При допълнителните въпроси за разпределението на второ и трето място журието определи да се състезават Ася Бурова и Мария Муховска.

Тук си позволявам да изкажа моето лично мнение, че качественото пловдивско жури подходи малко емоционално при оценяването на отговорите на Ася и Мария и приоритетно присъди по-висока оценка на Мария Муховска.

Така в края на краищата класирането придоби следния вид:

първо място - Алекси Начев;

второ място - Мария Муховска;

трето място - Ася Бурова;

четвърто място - Снежанка Кирчева;

пето място - Витка Георгиева;

шесто място - Тотка Златанова.

След приключването на викторината председателят на регионалната организация Красимир Касабов награди класираните се на първите три места и закри мероприятиято с думите, че всички участници в нея са победители заради смелостта им да се нагърбят да прочетат и запомнят стоте въпроса.

Разбира се, и това събитие не мина без задължителната почерпка - закуска, осигурена от РО на слепите - Пловдив.

Да си пожелаем до края на годината да се проведат още много такива изяви, които да покажат възможностите на хората със зрителни увреждания.

Кирил ДАМЯНОВ





Русе

Екскурзия до Слънчев бряг и Несебър

Регионалната организация на слепите - Русе при спазване на противоепидемичните изисквания организира на 6, 7 и 8 септември 2021 година екскурзия до Слънчев бряг и Несебър. В нея взеха участие 50 съюзни членове и придружители.

Сутринта времето обещавахе да е хубаво, но когато пристигнахме в курорта, духаше силен вятър, морето беше бурно и желанието ни да се потопим в него и да се попечем се провали. Така беше и през трите дни. Поради голямото вълнение не успяхме да осъществим планираната разходка с корабче, но това не ни попречи да ползваме други атракциони и да си направим снимки за спомен.

На втория ден посетихме старата част на Несебър – изслушахме беседа за историята на града и разгледахме останките от крепостната стена, археологическия музей, старинните къщи, множеството храмове. Запалихме свещички в единствената действаща църква. На връщане в автобуса нашият музикант Янко засвири с гъдулката, след което се включиха певците и неусетно пристигнахме в Русе.

Росица МАРИНОВА







Викторина "100 години - 100 въпроса"

Регионална организация - Русе организира на 13 септември викторина "100 години - 100 въпроса" по повод 100-годишния юбилей на Съюза на слепите в България. В нея участваха трима съюзни членове – Дачо Дацков и Тодор Тодоров от ТО - Разград и Йордан Ташков от ТО - Русе.

Викторината премина много оспорвано. Всички участници бяха отлично подготвени за краткото време, което имаха. На първо място се класира Йордан Ташков от ТО - Русе, който ще вземе участие в националната викторина.

Росица МАРИНОВА



Юбилеен концерт

По повод 100-годишния юбилей на Съюза на слепите в България Регионална организация - Русе организира празничен концерт на 18 септември 2021 година в Пленарната зала на община Русе. Концертът беше осъществен с подкрепата на Общината, Драматичен театър "Сава Огнянов" и сдружение "StandArt". Гости на мероприятиято бяха г-н Пенчо Милков - кмет на община Русе, г-жа Катя Петрова - директор на дирекция "Хуманитарни дейности" в Общината, г-жа Симона Христова – началник-отдел "Социални дейности" в Общината, както и дамите от Лайънс клуб "Сексагинта Приста".

"Каузата ни винаги е била да осигурим достоен живот на хората с нарушено зрение", обърна се към гостите председателят Росица Маринова. "И преди, и сега исканията на хората с увреждания са за достъп до образование, работа и градска среда", каза още тя, като подчерта ролята на Съюза като най-активната организация на хора с увреждания и основен техен застъпник в цялата страна. Преди празничните изпълнения тя отличи всички спомоществатели на организацията от името на националното ръководство – община Русе, "Лайънс клуб" - Русе, областна управа - Русе, а индивидуална грамота за подкрепата си през годините получи директорът на дирекция "Хуманитарни дейности" Катя Петрова.

"Възложили сме изработването на генерален план за движение в Русе, с който искам да реализираме звукова система на всеки светофар. Нещо простичко, но от изключително значение за всички вас", каза кметът Пенчо Милков.

В празничната програма взеха участие самодейци от организацията ни, както и гости от Регионална организация - Смолян. РО - Русе благодари на водещия Ивелин Пъшев - мениджър на Драматичен театър "Сава Огнянов" - Русе и на дарителите: "Дунарит" АД, "Ер Енд Ти" ЕООД, "БТБ България" АД, "Арда" ООД и "Сигма" ООД, с финансовата подкрепа на които беше осъществен концертът.







Добрич

22 Септември - Ден на независимостта

Независимостта на България е провъзгласена на 22 септември (5 октомври нов стил) 1908 година в Търново в църквата "Свети 40 мъченици", където е прочетен манифестът. С този акт Българската държава отхвърля политическата и финансовата си зависимост от Османската империя, наложена ѝ от големите европейски държави с Берлинския договор, а българският княз Фердинанд I приема титлата "цар". Отхвърлянето на османското върховенство от България е последвано от анексирането на османските провинции Босна и Херцеговина от Австро-Унгария и предизвиква една

от многобройните кризи в международните отношения в навечерието на Първата световна война. В нощта срещу 22 септември министър-председателят Александър Малинов посреща княз Фердинанд I на яхтата "Хан Крум" край Русе. Оттам цялото българско правителство и князът поемат към Търново. Царският влак, в който пътуват държавниците, прави почивка по маршрута си на гара Две могили. Там Малинов написва манифеста за независимостта, под който се подписват Фердинанд и министрите.



Тъй като Берлинският договор е двойно нарушен (от София и от Виена), а Великите сили не са готови за мащабна война, усилията се насочват към дипломатическо признаване на българската независимост. Българо-османските противоречия са уредени с помощта на Русия. През април 1909 г. са подписани българо-руски, руско-турски и българо-турски протокол. Според тези споразумения Русия опрощава османските задължения, останали от миналите войни. С провъзгласяването на независимостта на България се издига международният авторитет на страната и тя се превръща в равнопоставена на другите държави. Княз Фердинанд приема титлата "цар на България".

Създадени са предпоставки за освобождаване на последните останали под османска власт български земи в Тракия и Македония.

По този празничен повод Неправителствената организация "ХобиСклуб" посети Регионалния исторически музей - Добрич, добре подреден с артефакти, оръжия (пушки, саби, оръдия, униформи, боеприпаси) от онова време, военни карти, текстове, снимки и други. Историкът Цветан Сашев от РИМ - Добрич беше любезен да ни разкаже подробно и увлекателно историческите събития в България и по-точно в Добруджа. Потресаващи бяха обрисуваните картини от румънската окупация: убийства, грабежи и насилие над добруджанското население. Привикват българи уж за справка, които впоследствие изчезват безследно. Привикват земеделци с хубави коне и пълни каруци с жито, присвояват житото и конете, а хората избиват. И така стотици безчинства сред невинните добруджанци...

Дълбоко развълнувани и впечатлени от разказите и събитията, продължихме коментарите на тази тема на чаша кафе.

Преди да се разделим председателят на организацията покани всички присъстващи на другия ден, 22 септември, на площад "Свобода", пред чешмичката, за поднасяне на цветя по повод празника на независимостта.



Писателката Рада Въртунинска гостува в "ХобиСклуб"

Широката ѝ усмивка още от вратата мигновено се предаде на посрещачите. С вълнение посрещнахме дългоочакваната ни приятелка - писателката, поетесата и краеведката Рада Въртунинска. Топла прегръдка и свежа роза, подарена от Иван Тодоров, събраха погледите на всички в очакване да чуят заветните "Добре дошла" и "Добре съм ви заварила". Поводът на тази мила среща бе новият ѝ роман "Сбогом, Америка! В изгнание между Америка и Европа". С характерната си вещина и увлекателния си глас тя разказа живи, реални моменти, описани в книгата. Впечатляващата памет на авторката, впечатляващата достоверност за събитията преди Втората световна война поразиха аудиторията. Вгълбената тишина няколкократно бе прекъсвана от аплодисменти, особено когато се касаеше за гордостта, патриотизма, духовната и физическа красота на една българка, главната героиня Анна. Разговорът продължи на чаша вино. Страхотно впечатление направи любовното стихотворение на Рада Въртунинска "Моят малък град с улица любовна" от стихосбирката ѝ "Моят едностаен свят", прочетено от Радка Иванова. Последваха няколко въпроса от биографичен характер, на които гостенката с охота отговори. Спонтанни аплодисменти предизвика посвещението, написано от Рада Въртунинска на новата ѝ книга за своите приятели от "ХобиСклуб". Обща снимка, мили думи, сбогувания и обещания за нови срещи! Чуваха се възгласи - "Бъди ни жива и здрава, с пожелание да ти се оправи зрението, желаем още книги, написани от теб!". Срещата бе посветена на Деня на поезията и възрастните хора.



София

Добра слуга

Регионална организация - София при ССБ организира турнир по спортен риболов. В слънчевия втори октомври сред красивата природа на язовир "Слаковци" край Брезник ентусиазираните 30 участници от спортни клубове "Кракра" - Перник, "Пираните" - София, "Успех" - София, "Феникс" - Монтана, "Достоен живот" - Благоевград и "Пауталия спорт 2005" - Кюстендил сръчно мяхаха въдиците в оспорвана надпревара.

В отборното класиране първо място зае отборът на СКИ "Пираните" от София, веднага след него се класира СК "Достоен живот" - Благоевград, а трети остана СК "Кракра" - Перник.

Тодор Антонов от СКИ "Пираните" - София спечели почетния приз за първи улов и за най-голяма уловена риба.

Вечерта в ресторант "Симона комплекс", където се състоя тържественото награждаване, всички бяха шампиони по танци и весело настроение под съпровода на прекрасните музиканти от оркестър "Люлин" и диджей Марти.

Даниела ДАМЯНОВА





ОФТАЛМОЛОГИЯ Незрящ може да вижда отново благодарение на нова генна терапия

Иван ПЪРВАНОВ

Екип от изследователи успешно възстанови частичното зрение на сляп човек, използвайки нов вид генна терапия, според скорошно проучване, публикувано в списанието *Nature Medicine*. Това е важен крайъгълен камък за генно-базирана терапия, която може ефективно да обърне състояние на почти пълна слепота. Тя включва инжектиране в окото на пациенти и след това активиране на гени с очила, произвеждащи светлина.

"Откритията предоставят доказателство за идеята, че използването на оптогенетична терапия за частично възстановяване на зрението е възможно", казва Ботонд Роска - директор и основател на Института по молекулярна и клинична офталмология в Базел.

"Това, че за пръв път методът е работил - макар и само при един пациент и на едно око, - е вълнуващо", казва неврологът Ехуд Исаков от Калифорнийския университет Бъркли, който не е участвал в изследването.

Това бяха резултатите от клинично изпитване, фокусирано върху лечението на пациент, страдащ от пигментозен ретинит - колекция от редки наследствени нарушения на зрението, които могат да доведат до разпадане и смърт на клетките в ретината. След прилагане на новата генна терапия участниците в клиничното изпитване са претърпели значително възстановяване на зрението.

"Очевидно това не е край на пътя, но това е важен етап", казва офталмологът Жозе-Ален Сахел от парижката Сорбона и университета в Питсбърг. Сахел и други учени в продължение на десетилетия

търсят лек за наследствени видове слепота. Такива нарушения премахват ключови протеини, от които се нуждаем за основно зрение.

Обикновено, когато светлината попадне в човешкото око, тя се улавя чрез фоторецепторните клетки, които след това предават електрически сигнал на своите съседи (известни като ганглийни клетки), за да докладват значителни характеристики като движение на мозъка чрез зрителния нерв. По-ранни проучвания също са отчели успех при възстановяване на зрението с помощта на експериментална генетична терапия, но обикновено са били за други заболявания.



Връщане на зрението на напълно слепи хора

Интервю с д-р Ботонд РОСКА

Професор Ботонд Роска, доктор по медицина, е биомедицински изследовател и един от най-известните експерти по зрението, ретината и лечението на заболявания, които причиняват слепота. Той е основател на Института за молекулярна и клинична офталмология в Базел (IOB) в Швейцария и професор в Базелския университет.

През 2019 г. той е награден с орден "Свети Стефан", най-високата национална чест, предоставяна от Унгария, както и с наградата "Луи-Жанте" за медицина.

През 2020 г. печели Европейската награда за наука "Кьорбер" за изследванията си върху генната терапия, която би могла да се използва за възстановяване на зрението на напълно слепи, което успешно прилага с екипа си за първи път през май.



- Можете ли да ни кажете за точния характер на вашето изследване, за което сте получили наградата "Кьорбер"?

Понякога е трудно да се разбере за какво точно се получава една награда, но, мисля че я получих за две различни, но свързани научни занимания: първо - моите изследвания за разбиране на зрението, и второ - за разработване на лечение, наречено оптогенна терапия за възстановяване на зрението, чрез което напълно слеп човек може да бъде чувствителен към светлина, което му позволява да вижда отново.

- Какво включва разработената от вас процедура?

Това е така наречената двукомпонентна терапия. Ние инжектираме вектор за генна терапия в окото, което е малка, подобна на вируса частица с ДНК, която кодира светлочувствителен протеин. Ние насочваме този протеин към някои елементи на увредената ретина. Има и очила, които проектират картина върху ретината по много специфичен начин и в определен цвят.

- Колко ефективна е терапията сега и доколко полезна може да стане?

Терапията възстановява определена част от зрението, но не предлага пълно зрение. Въз основа на малкото пациенти, които сме имали досега, за първия от които наскоро публикувахме статия, терапията позволява на пациентите да разпознават предмети, но не им позволява например да четат. Има обаче много място за подобрение. Това е само първата стъпка, първата оптогенна терапия. Никога досега не е била използвана генна терапия, за да се върне напълно зрението. Никога няма да можем да възстановим перфектната визия, но подобрението е голямо.

- На кои видове слепота или зрителни увреждания може да се помогне или да се излекуват?

Терапията е полезна в случаите, когато някой е напълно слеп в резултат на фоторецепторна дисфункция, но ретината все още е свързана с мозъка чрез непокътнат зрителен нерв.

- Според вас колко дълбоко въздействие би могла да има възможността да се излекува зрението на хората в голям мащаб върху обществото?

Слепотата е едно от уврежданията, което хората определят като едно от най-тежките страдания. Всъщност, в едно скорошно проучване, проведено в САЩ, участниците го определят като най-лошото състояние, от което биха могли да страдат, сред редица често срещани здравословни проблеми, като го класират над рака, болестта на Алцхаймер и други наистина опустошителни заболявания. Това е основен проблем за обществото, отчасти защото ние, хората, сме силно визуални, а и все повече разчитаме на визуалните знаци в ежедневието си в резултат на технологичното развитие. Целият ни живот преминава в гледане на телефони и компютри. Особено по време на пандемията не бихме могли

да имаме почти никакви социални взаимодействия или възможности да работим без тях, така че в ситуацията слепите хора са били по същество откъснати от света, с изключение на малкото взаимодействие, което биха могли да имат чрез слуха. Затова се надяваме, че такива терапии, след като станат широко достъпни - тъй като в момента са във фаза на клинично изпитване - ще подобрят значително живота на много хора.

- Къде смятате, че може да ви отведе вашето изследване в бъдеще?

Има три основни направления. Първото е просто; както обсъждахме, трябва да продължим да изследваме и подобряваме оптогенните зрителни терапии, разширявайки ги, за да се насочим към други типове клетки в ретината. Второто е свързано с факта, че ако зрителният нерв е увреден, в момента не можем да предоставим никакви терапии. Това е нещо, върху което работим в моя институт заедно с изследователя Даниел Хилиър, който ръководи това направление. Ние се стремим да намерим начини за възстановяване на зрението, когато няма оптичен нерв. Третото е - повечето зрителни увреждания са частична слепота, при която разработеният от нас метод не може да се използва, така че сме заинтересовани да разгледаме големи групи заболявания, засягащи много повече хора. Искаме да се опитаме да забавим дегенерацията или да възстановим зрението на тези с частична зрителна загуба.

- Защо избрахте да посветите кариерата си на разбирането на човешкото зрение на хардуерно ниво?

Това беше верига от случайни събития. Не планирах да бъда изследовател на зрението. Просто исках да разбера повече детайли. Когато завърших медицинското училище, бях напълно сигурен, че не искам да лекувам пациентите, а повече се интересувах от разбирането на човешкото тяло. Реших да се включа в изследване и се срещнах с човек, който изследваше ретината. Започнах изследванията си в тази област и се сблъсках с нарастващ брой въпроси, които намерих за интригуващи. Препминах от тема на тема - физиология, вирусология, молекулярна биология на окото, след което към края на следдипломното си обучение прочетох доклад, в който се казваше, че е възможно да се направят клетките чувствителни към светлина, като се използват молекули от други организми. По това време разбирах ретината доста добре и мислех, че мога да комбинирам знанията си с тези открития, за да се опитам да разработя терапия. Моята лаборатория и аз се интересуваме както от научните познания, така и от разработването на терапии и това е пътят, който смятам да продължа до края на кариерата си. Констатациите дават доказателство за концепцията, че използването на оптогенна терапия за частично възстановяване на зрението е възможно.

- Коя е най-лошата и най-добрата част от публичността, която сте получили в резултат на вашия успех?

Най-хубавото е, че слепите хора могат да бъдат информирани, че работим по терапия, която може да им даде известна надежда. Това е важно и за моя институт, който може по-лесно да наеме блестящи научни умове, които ще измислят още по-добри терапии. От друга страна, макар да няма нищо лошо в публичността сама по себе си, понякога тя може да отнеме много от времето. Нашата статия за първия ни пациент излезе през май и беше изтеглена около 90 000 пъти, като почти всяка страна в света докладва за нашите открития. И, разбира се, медиите във всички тези страни бомбардираха входящите ни пощенски кутии с искания, като по този начин бяхме парализирани за почти месец.



- Като човек, който е призоваван все по-често да обяснява своите авангардни изследвания, как подходите към въпроса за научната комуникация?

Комуникацията е много важна. Това е част от живота ни. В Швейцария конкретно това се приема много сериозно и част от нашата работа като изследователи е да обясняваме случващото се на обществеността. Имаме и професионалисти, които да ни помагат да се ориентираме в света на връзките с обществеността. Трудността днес е да намерим баланса между нашата работа и нейната комуникация със света. Тъй като нашето проучване достига до огромен брой хора изключително бързо благодарение на глобалния характер на социалните медии и други платформи, получаваме много заявки за интервюта и статии. Трудността за нас е да балансираме нашата отговорност да информираме обществеността за нашия напредък с действителното постигане на целите. Понякога се чувстваме като в "окото на бурята".

- Много хора ви смятат за бъдещ Нобелов лауреат. Вярвате ли, че може да получите наградата?

Не мисля за това. Перспективите за наградата не ангажират нито моето време, нито въображението ми. В този момент все още ни очакват големи предизвикателства, ако искаме да направим терапиите толкова добри, колкото могат да бъдат. Над това се концентрирам. Трябва също така да се съсредоточим върху иновациите и да измислим нови инструменти, които да ни помогнат да реализираме нашата научна визия. Това също е скъпо и отнемащо време начинание.

- Какво бихте казали на амбициозните учени - как могат да успеят най-добре в своите начинания?

Мисля, че ключът е да дойдете в науката с невероятното желание да решавате интересни проблеми. Никога не съм искал да бъда успешен в очите на обществеността, просто исках да достигна до решаването на научни въпроси. По определена причина някои учени присъстват повече в медиите, някои от тях печелят награди, а други печелят награди и избират да нямат публично присъствие. Често най-блестящите и плодови учени дори не печелят награди. Ключът е наистина да се заинтересувате и да вложите огромно количество енергия в науката. Основният определящ фактор за научния успех е колко енергия и време човек е готов да инвестира в своите изследвания и колко сте обсебени от разбирането на света около вас.

Източник: *hungarytoday.hu*

РЕКЛАМИРАЙТЕ ПРИ НАС Рекламна тарифа на списание "Зари"

Корици:

Втора корица (1 цвят) – 150 лева.
Втора корица (4 цвята) – 230 лева.
Трета корица (1 цвят) – 150 лева.
Трета корица (4 цвята) – 230 лева.
Четвърта корица (4 цвята) – 300 лева.

Вътрешни страници:

Цяла страница (1 цвят) – 100 лева.
Цяла страница (4 цвята) – 170 лева.
Половин страница (1 цвят) – 70 лева.
Половин страница (4 цвята) – 100 лева.
Четвърт страница (1 цвят) – 40 лева.
Четвърт страница (4 цвята) – 70 лева.
1/8 страница (1 цвят) – 25 лева.
1/8 страница (4 цвята) – 30 лева.
1/16 страница (1 цвят) – 15 лева.
1/16 страница (4 цвята) – 20 лева.

За фиксирано място – плюс 10%.

Цените са без ДДС

Отстъпки:

10% за 3 поредни реклами.
15% за 6 поредни реклами.
25% за 12 поредни реклами.

** Цените са при предоставен готов файл от страна на рекламодателя. За изработване на файл от предпечата на списание "Зари" цената е по допълнително договаряне.*

РЕКЛАМНА СТРАНИЦА Представяме ви "Успех Филтър ССБ" ЕООД



**УСПЕХ
FILTER**

www.uspehfilter.com



София, 1360 бул. „Европа“ 138

Тел: 02 926 88 33, 02 926 88 44

Факс: 02 926 88 98

www.uspehfilter.com

e-mail: info@uspehfilter.com



„Успех Филтър ССБ“ ЕООД е специализирана фирма за производство на филтри за очистване на въздуха за всички видове климатични инсталации и чисти помещения, предфилтри, фини филтри и абсолютни филтри тип „HEPA“, филтри за двигатели с вътрешно горене и индустриални филтри.

Модерното оборудване съчетано с влагани материали от водещи фирми в света дава възможност за висока производителност и качество на продуктите.

ТЕХНОЛОГИИ Windows 10: Как да избегнем замлъкването на екранния четец при разговор чрез Bluetooth устройство

Стефан ЦВЯТКОВ

Ако сте свързали *Bluetooth* слушалки или тонколона към вашия компютър, имайте предвид, че по подразбиране при разговор няма да чувате активния екранен четец. Хубавото е, че това поведение все пак може да се предотврати. Специални благодарности към Ивайло Цанков, който даде първоначалната идея за написването на тази публикация.

Когато *Bluetooth* аудио устройство е свързано към компютър с *Windows 10*, то обикновено е зададено като такова по подразбиране. Всички звуци се възпроизвеждат чрез него, включително и говорът на екранния четец. При осъществяване на разговор чрез приложение като *Zoom*, *Skype* или *Messenger* устройството преминава в режим *hands-free*, при което се променя протоколът за връзка между него и

компютъра. В тази ситуация екранният четец не се чува. Това се случва само в *Windows*, а ето как може да се избегне:



JAWS

Фокусирайте се върху основния прозорец или отворете менюто с *Insert+J*.

Влезте в "*Utilities*", "*Sound Cards*".

Изберете конкретна звукова карта, различна от "*Windows default sound card*" и свързаното *Bluetooth* устройство, след което натиснете *Enter*.

NVDA

Отворете прозореца за избор на синтезатор с *Insert+Control+S*.

С еднократно натискане на TAB се фокусирайте в падащото меню за "Изходно звуково устройство". Изберете такова, което е различно от "*Microsoft Sound Mapper*" и свързаните *Bluetooth* слушалки или тонколона, след което натиснете *Enter*.

Щом изпълните стъпките, екранният четец ще започне да се чува през избраната звукова карта. Така той няма да замлъква при разговор чрез *Bluetooth* устройството, а говорът ще продължи да се възпроизвежда, откъдето се очаква.

Ако по някаква причина горните методи не успеят да предотвратят замлъкването на активния екранен

четец, направете следното:

Докато има текущ разговор, отидете на работния плот с *Windows+M* и стартирайте NVDA с *Control+Alt+N*, ако вече не сте го направили.

Независимо дали чувате говора, натиснете *Insert+Control+S*, за да отворите прозореца за избор на синтезатор.

С еднократно натискане на TAB се фокусирайте в падащото меню за "Исходно звуково устройство". Натиснете *Home*, след това стрелка надолу. Така ще е сигурно, че сте избрали първото аудио устройство, различно от това по подразбиране.

Запазете промените с *Enter*.

Ако отново не чувате говор, натиснете *Insert+Control+S*, TAB, стрелка надолу и накрая *Enter*.

Повтаряйте тези стъпки, докато екранният четец не проговори посредством желаната звукова карта.

Използвайте NVDA, за да изберете изходно аудио устройство за друг екранен четец при проблем с липса на говор по време на разговор.

Забележка: Обърнете внимание, че не всяко *Bluetooth* аудио устройство има вграден микрофон и поддържа осъществяването на разговори чрез HFP протокола. Ако възникнат съмнения, проверете спецификациите на конкретния модел.

